

Činnost politická.

Od r. 1945 byly v obci tři strany: KSČ, sociál.-dem. a národní socialistická. Při volbách r. 1946 dostaly strany KSČ a soc.-dem. přibližně stejný počet hlasů a proto měly v MNV také stejný počet členů. Každá měla 5 členů. Strana nář. soc. měla 2 členy. Do r. 1948 vyvíjely strany KSČ a soc. dem. proti agitní činnosti. Strana nář. soc. byla celkem pasivní.

Když nevládla v obci politická jednotu, nebylo v ní také řádných větních rušivých akcí nejednoty a rozpolcenosti. Strany se snázely.

Strana KSČ podporovala anačnou iniciativu ve všech rozhodování a podávala dobré návrhy k upravení poměrů v obci. Tyto návrhy byly spravidla MNV přijaty.

Pr. Únoru 1948 ujala se KSČ vedení politického života v obci. Od té doby iniciativně pracuje na všech úsecích veřejného života, dohlíží na plnění všech úkolů jak celkového státního plánu i plánu, který vytyčuje pro obec MNV. Pod jejím vedením se socialismus na vesnici rozvíjí a uploňuje.

Když byla r. 1948 vytvořena celonárodní vláda NF, ustavila se NF i v Malé Moravě. Do ní vstoupily a v ní se sjednotily všechny složky světové, politické i hospodářské činnosti obce.

Ve volbách, jež pak následovaly, ukázala obec svou politickou jednotu tím, že pro kandidátku NF hlasovalo 96% voličů.

Při ustavování akčních výborů v pohraničních dnech únorových, byl ustaven akční výbor i v Malé Moravě. Předsedou akčního výboru byl nadšený, iniciativní komunista J. Hlavaj.

Práce akčního výboru nebyla však těžká, protože v obci nebylo občana, který by přicházel v úvahu jako reakční smířitel nového řádu, nastoleného vládnou lidu. Lidé, kteří přišli do Malé Moravy, byli lidé vesměs z řad těžce pracujících, kterým socialismus se stal uskutečněním tajného i projeveného přání a proto byl velmi vítaným. Akční výbor nemusel proto nikde nasakovat. Jeho činnost byla jen kontrolní. Přesto však vykonával svůj díl práce pro politickou jednotu obce.

Události února robraxily se v životě vesnice tím, že stmelily všechny kladné síly v lidu, kteří přišli sem do pokolení s opravdovou snahou dát tomuto krásnému kraji všechno, co člověk může a dovede dát místu, kde je jeho domov, jeho vlast. Jertliže tu a tam nebylo těchto upřímných snah, tedy Únor od všeho nedobrého vesnici dokonale očistil, takže od těch ^{dobrých} život v ní klidnější, radostnější, lidé v ní rádi a spokojeněji žijí.

Činnost osvětová.

Osvětová činnost byla v obci zahájena r. 1946 založením obecní knihovny na vedení a rady osv. osvětového knihov. inspektora Viléma Čabáka.

Byla pomatímně umístěna ve škole a prvním jejím knihovníkem se stal správce školy V. Hájek. Přednostní o ni pečoval a rozmnožoval její knihy jak jin bylo možno z prostředků obecních i dobrovolných darů. Kolem knihovny utvořil se malý kruh pracovníků a zájemců o kulturní život, kteří se shlí. řeli k poznáním, jak začít osvětově v obci pracovat, jak probudit zájem o kulturu.

Bylo rozhodnuto ustavit v obci místní osvětovou radu, která by pečovala a rozvíjela kulturní život ve vesnici a prováděla tak celou jeho školení, aby se všem vzdělaným pěkně šlo a oni opravdu k vesnici celým srdcem přilnuli a těvali v ní již žít mohli.

Ještě téhož roku byla MOR opravdu ustavena a hned také zahájila svou činnost. Předsedou MOR byl zvolen rolník Jan Klee, neboť se o něm vědělo, že je dobrý divadelní pracovník.

Z počátku se činnost MOR soustřeďovala poněkud na oslavy památných dnů. Jejich programy byly však již od počátku pěkné i hodnotné a lidé se jich vždy hojně účastnili, na ně se již těšili.

Činnost MOR pomalu se rozvíjela: organizovaly

se různé přednášky na aktuální téma, pořádaly se besedy soběmy i seznamovací večery s tancem a lidovou zábavou, aby byl umožněn úzký styk občanů se úřadem bližšího poznávání se. Lidé tyto akce vítali, neboť opravdu jeden druhého neznal a proto nebylo mezi rodinami důvěry, vládě vanele lizota.

Je proto velkou zásluhou MOR, že očas přikládala k těmto volátním okolnostem a zachraňovala dobré sousedské vztahy a dávala možnost ke spřátelení lidí.

Ža rok této činnosti vypadala již situace mnohem lépe. Lidé se poznali, sblížili a ne jeden člověk se pak sám připojil ke kulturní a osvětové spolupráci. Bylo tak objeveno i několik hereckých talentů a bylo proto možno přistoupit již i k divadelní činnosti.

Malá Morava začala se pak proslavovat pěknými divadelními představeními. Bylo sehraáno mnoho her. Do divadelní činnosti se totiž zapojili všichni mladí příslušníci SNB, učitelka B. Plámová i pracovníci dět. ústředí i někteří zaměstnanci státních statků.

U nastudovaným divadlem jezdilo se i na každou do okolních vesnic a také okolní vesnice jezdily na představení do Malé Moravy, takže se představení i několikrát opakovala.

R. 1948, kdy uplynulo 100 let od vzniku obce, uspořádala MOR velkou národopisnou slavnost, k

něk se sjelo celé okolí.

Mimo to pořádala každý rokem velké, slavnostní dožínky, na nichž se předváděly staré hry a tance. Tančila je mládež a předváděla je pak i v obcích Velká Morava a Podluč.

Aby umožnila MOR občanům ještě lepší kulturní život, začala se starat o zřízení místního, stálého kina.

Vzhledem k velké aktivní činnosti MOR, bylo zřízení kina povoleno příslušným úřadem ONV. Přesto však dala mnoho práce a vyjednávání SKNV a podlé i s pražskými úřady, než bylo kino opravdu zřízeno. Průpravě místnosti bylo kino v. 1950 slavnostně otevřeno a uskutečněno promítání filmů.

Tímto činem zapala se MOR do dějin obce. Občané stále jsou na to vděční, neboť s kinem dostala se kultura ke každému člověku, dostalo se spojení s religijním světem.

Je to jedna stinná stránka přinesla zřízení kina. Divadelní činnost zhabla, až téměř zcela skončila. Bylo to mimo jiné také tím, že postupem času div. pracovníci se rozprchli na různé pracoviště, odšli z vesnice. Nadsěnění a obětaví ochotníci odšli a ti, co zůstali, neměli již tak silný zájem o divadlo, neboť je zcela nahradilo kino. To byl však již čas, kdy přišel

o popředí činnosti nově ustavený ČSM.

Na ČSM přišla iniciativa kulturní práce v obci po delší čas. Divadelní činnost nebyla ovšem obnovena na bývalou úroveň, ale přece jen se divadlo tu a tam hrálo.

ČSM zaměřoval se pak více na sportovní činnost a výchovu mládeže v dobrý kolektiv. Třídil početné sportovní křesťe, stádl si i malou klubovnu. Také na ložil převážný odbor, který se několikrát dobře uplatnil při olavách a památkových dnech. Zúčastňuje se také práce na úpravě obce a starbě kulturního domu s četnými brigádami.

Je nutno také vzpomenout výborův člen, který se velmi iniciativně zapojil na kulturní činnost v obci a nejednou přispěl ku zdanu různých akcí osvětových i kulturních. Sam také jich i několik organizoval.

Chrástová činnost v Malé Moravě vždy napomá-
hala k vyspělosti občanstva pro všech stranek.

Snazila se vždy v rámci svých možností vést k socialistickému uvědomování a jednotě. Její práce byla rukou v ruce s výchovou ve škole nejlepšímu příkladem celému českému národu v tomto pojetí. Vím, že každý z nás má v naší vlasti, kde tolik záleží na každém člověku, na každé ruce schopné práce, na každém srdci, které svou vlast miluje a jí dává ze sebe to nejlepší, aby pak celý společný život v ní našel všem radost a mír.

Kulturní dům.

Aby byl propojen kulturní život v obci, lidé se mohli více scházet, stmelovat se v nejlepší kolektiv pracujících, rozhodla rada MNV spolu se všemi slovy NF, že bude vybudován kulturní dům.

K tomuto účelu daly státní statky k dispozici velkou stodolu, aby vhodnou adaptací byl z ní kulturní dům vybudován. Celá vesnice přijala toto rozhodnutí a stavbě kulturního domu i s náklady st. statků s velkou radostí. Všichni se domnívali, že adaptace bude rychlá a snadná. Postupně se však ukázalo, že bude zapotřebí mnoho teplovodů, obětavé práce četných brigádníků, že adaptace bude dosti nákladná, aby kulturní dům byl účelný, pěkný a obce reprezentoval.

Prvními pracemi bylo započato na podzim r. 1954. Brzy však uhodily mrazy, práce se zastavila a bylo v ní pokračováno až prvním rokem. Protože se pracovalo jen po večerech, neregistrované a vždy jen mezi špičkovými pracemi na polích, šla stavba klemyčím krokem. Teprve v r. 1956 přišlo se organizování do rukou předsedy MNV Rudolfa Bílka. Ten se ujal s opravdovým zájmem, nadšením a obětavostí všechny iniciativy a sám osobně vyjednával příslušný materiál a hlavně zajistil financování stavby se známé akce, ž. a potřeby, stále pracovní síly.

Pod jeho vedením měkno se dále a stavba rychle pokračovala. Původní plán stavby byl změněn, aleš a stavba rozšířena o různé místnosti, potřebné pro divadla i kino.

Otevření kulturního domu bylo plánováno na podzim r. 1954. Pro různé obtíže technického rázu, které nebyly včas dodány určitý materiál, otevření kulturního domu se o rok muselo odsunout. Věřníci se již těší na tento radostný den, voláště divadelní pracovníci, kteří s poctivým, stálým jevičtím vstoupí do Malé Moravy divadelní činností a to nejen místní, ale i republiky divadel oblastních ji provednou na vysokou úroveň.

Tak se kulturní dům stánek kultury opravdového
a obec Mladá Morava vstoupí v řady vyvolených obcí.

Bude to jistě velký úspěch více jak desetileté práce všech snůh národního, politického, hospodářského i mravního života. Ti, kdož se na této práci podíleli, ji rádi a sami ruce k dílu přikládali, mohou být hrdí.

Úspěch a radost děla je jistě velkou odměnou!

Činnost sociální.

Sociální poměry v obci byly v prvních letech osídlování dosti neutěšené. Do vesnice přišlo mnoho rodin s velkým počtem dětí, jejichž vzhled dával tušit, že jejich rodiče i oni sami neměli na rukách ustláno, že kapitalistický řád dával průměrným rodinám k řád pracovníků jen nedostatky i přímou nouzi.

Tyto průměrné rodiny usídlily se na menších hospodářstvích, jejichž výtěk se soukromého hospodářství samozřejmě nemohl stačit na dobro, hmotné zabezpečení početnější rodiny.

Proto zde byly rodiny se špatnými sociálními poměry i po roce čtyřicátém pátém, kdy se již začal uskutečňovat plán dovedky, který byl již velkým nástupem socialistického řádu, v němž již není nedostatku pracovníků.

Bylo velmi těžké řídit tomuto stavu, navázat odstanit dědictví po kapitalismu a dát plné hmotné zabezpečení rodinám, dětem. Nebylo to tomu řádných dostatečných prostředků. Obec hospodářství i finanční stav jeho nebyl ještě stabilizován, MNV ještě ani dopravy nefungoval jako správní orgán, kompetentní pro všechny záležitosti obce, tedy i sociální. Tak i v nové republice, v jejích počátcích, zde v pohraničí bylo ještě dosti

těžkostí a v rodinách, kde nebylo stálého výdělku, dosti i nedostatku.

Těmto poměrům bylo teprve částečně odpomoceno tehdy, když se naskytla možnost práce a zaměstnání v pastvinářském družstvu a podniky pak v státních statcích. Tam bylo stále potřeba pracovníků a tak se do práce začaly pomalu zapojovat i ženy a domácnosti, podniky i ženy rolníků, kteří své hospodářství odevzdali socialistickému sektoru.

Tehdy již začal vstoupit sociální záležitosti okresu a tedy i Malé Moravy úřad Okresní péče o mládež, který byl zřízen ve Starém Městě p. Trávníčkem. Do Malé Moravy začala docházet z tohoto úřadu sociální pracovníci, aby prozkoumala sociální potřeby obce.

Z Okresní péče o mládež přišel pak iniciativní návrh, aby byl na Malé Moravě zřízen dětský útulek, v němž by byly děti celý den zastřešeny a tím bylo ženám plně umožněno zaměstnání a tak byla zlepšena hmotná úroveň rodin.

MNV tento návrh s povděkem přijal. Tak byl v r. 1947 brzy v jara dětský útulek opravdu zřízen a vřelá podpora Okresní péče o mládež. Protné nebylo vhodné umístění pro tento účel, byla zatím uvolněna tělocvična ve škole a tam útulek dán.

Teprve po roce byla uvolněna pro útulek samostatná budova a útulek do ní byl přestěhován. Byl

nejdříve chudě vybaven, ale postupně jej Okresní přec
s mládeží velmi pěkně vybavila zařízeními, až byl z
nejlepších dětských útulků v okrese.

Útulok byľ veľkým dobrodinným nejen pre matky,
ale predovšetkým pre deti. Dostávaly dobré výživné jedlo,
výchovu i náučenie, aké jim mnohé matky nemohly
dať. Do útulku byľ dávaly deti maličké i staršie.

Správkyní útulku byla B. Čulíková, pěstounka byla L. Kolářová. Po odchodu B. Čulíkové stala se správkyní L. Kolářová. Po jejím odchodu však útulek upadal, protože nebylo pro něj vedoucích síl, až konečně byl v r. 1953 uzavřen. Zařízení v něm bylo převzeno do obce Podolí, do tamějšího dětského útulku.

Žem Malá Morava strátila výborné sociální zařízení, které umožňovalo pracujícím ženám lépe žít, v klidu pracovat na vytažení pokrmů.

V témže roce, kdy byl zřízen dětský útulek, byla také v Malé Moravě zřízena družstevní prádelna s moderním pracím zařízení.

Storčioním útlukem i zúžením prádelny stala se tehdy již Malá Morava známou proskvěnou obcí s dobrymi vyhlídkami do budoucna.

Zdravotnictví.

Stránka hygieny a zdravotnictví byla postavena do pradá v prvních letech českého života v Malé Moravě. Nebylo tak proto, že by nebyla potřebnou a naléhavou k řešení, ale protože přátelských úkolů bylo příliš mnoho, že ověřené služby i sám MNV nemohl všechno zvládnout i nalézt dostatek času věnovat se řešení i průměrným akcím.

Postupně jak se poměry konsolidovaly, byly možnosti přehlednout i k těmto věcem, pro ně čas najít i ty pracovníky, kteří by se přímo v hygieny a zdravotnictví v obci starali jako stálí referenti při MNV a dbali o to probudit zájem v všech občanech a zdravotnickou práci učinit cennou a vítanou.

První průměrnou akcí ve zdravotnictví bylo otevření poradny pro matky a děti r. 1950. Byla sice umístěna v nevyhovující místnosti a s počátkem jím chudě vybavena potřebným inventářem, přesto však konala výborné služby a stala se navštěvovanou matkami s dětmi z několika okolních obcí. Odborná dětská lékařka dojížděla a stále dojíždí ze Šumperka pravidelně jednou za 14 dní. Zavedená péče o matky a děti se blahodárně projevila v jejich zdravotním stavu. Ubylo značně nemocí i úmrtí kojenců, děti jsou nyní dobře živé a typicky zdravé.

Zájem o poradnu roste, byla vždy přeplněna a

bylo nutno nalézt vhodnější, lepší místnost pro ni. MNV dal k dispozici dvě velmi pěkné místnosti v budově svých úřadů a tak je nyní snadná a nice trvale umístěna a slouží tak výborně svému účelu, poslání.

Njbližší zdravotní středisko pro Malou Moravu je v blízkém městečku Honušovicích. Protože při práci na státních státech docházela často k úvarům při práci a v obci nebylo nikoho, kdo by poskytoval službu první pomoci v nálekaných případech, poslal vedoucí lékař zdravot. střediska MUDr. Brětislav Slavíček návrh MNV, aby byla v obci založena místní skupina československého červeného kříže, v níž by se vyškolili pracovníci pro první pomoc. Při té příležitosti přislíbil, se poději bude otevřeno i místní malé zdravotní středisko, kde by dopřídějný lékař jednou týdně ordinoval.

Návrh MUDr. B. Slavíčka uvítal MNV se rájmem i prodejem a přislíbil vřestannou pomoc této věci. Dal hned k dispozici místnost pro přednášky a školení zdravotních pracovníků a pomákal při náboru členů do skupiny ČČK.

Místní skupina ČČK byla založena v. 1956. Jejím předsedou stal se J. Majvald, jednatelem prof. Ji. Horák.

Nově ustavená skupina ČČK dala se ihned do

práce. První byly uspořádány zdravotnické kursy, na nichž se vyškolilo 20 pracovníků pro službu první pomoci. Zdravotní školení provedl MUDr. B. Slavíček z Hanušovic. Stanice první pomoci byla zřízena v budově bývalé fary.

Školení zdravotníci utvořili šest zdravotních kůlek pro případy první pomoci. Jsou to:

Klára Mahelová č. 1. M. Klimešová č. 4

Josefa Gruntová č. 2. Vě. Horáková č. 5

Josef Navrátil č. 3. A. Menšíková č. 6

Tito školení zdravotníci se velmi osvědčili. Bylo ošetřeno mnoho občanů při malých i velkých úrazech.

Mimo tuto ryze zdravotní činnost věnuje se místní skupina ČČK soustavně uvědomovací práci mezi občanstvem po stránce hygieny i prevence chorob.

Zapojuje se i na činnost osvětovou.

R. 1950 byl v Malé Moravě zřízen matrikový úřad. Současně s tímto úřadem byla otevřena v úřadovně MNV šňátková síň. Úřad matrikářů konal Vojtěch Čulík. Když tento odešel z obce, převzal úřad matrikářů prof. Ferdinand Horák.